

ZA KONEC PREMOGARSKE STAVKE

Governor Smith in župan Walker sta bila naprosena, naj pomagata končati stavko antracitnih premogarjev. — Delodajalci in premogari nočejo odnehati. — Stradajoči premogari v Novi Škotski so oplenili prodajalne. — Nezaposleni so se poslužili samopomoči.

Ker nočejo niti zastopniki premogarjev, niti oni delodajalcev odnehati in ker je pričakovati nadaljnega mrtvila, ko bo obnovljena konferenca, se je obrnilo organizirano delo v New Yorku v ponedeljek na governorja Smitha in župana Walkerja, naj uporabita svoj vpliv ter skušata dovesti do hitre uravnave antracitne stavke.

Poziv je poslal John Sullivan, predsednik Central Trades and Labor Council, kot "predstavitelj 750.000 organiziranih delavcev v velikem New Yorku in okolici." Trpljenje je najbolj akutno v tenement okrajih, kjer ni lahko nadomestiti antracita z mehkim premogom in kjer živi večina delavcev.

Njegova brzjojavka se glasi:

— V imenu 750.000 organiziranih delavcev, katere imam čast zastopati in ki trpe s svojimi družinami vred v tem mestu vsled mrtvila, ki obstaja sedaj med delodajalci ter United Mine Workers of America, in vspricho dejstva, da so si izbrali tako lastniki rovov kot zastopniki premogarjev mesto New York kot nevtravno ozemlje za konference, vas spoštljivo prosim v interesu človečanstva, da uporabite svoj vpliv ter na svoj način pospešite prijateljsko in hitro uravnavo tega spora.

— Ker vem, kako uspešni ste bili v preteklosti pri uravnavi drugih delavskih sporov v tem mestu, smo prepričani, da bo z vašim vplivom končan ta obžalovanja vredni položaj.

Nikakih znakov ni niti z ene, niti z druge strani, da bi se opustili zavzeto stališče ter dovedli na ta način do uravnave. Premogari so objavili, da so pripravljeni razmišljati o kateremkoli predlogu delodajalcev, ki bi ne vključeval arbitracije.

Kakorhitro bodo dospeli člani obeh komitejev, se bodo vršila privatna posvetovanja. Delodajalci se bodo sestali v hotelu Waldorf-Astoria in premogari v Cadillac hotelu. Lewis bo najbrž sprejel obisk očeta Currana iz Wilkes-Barre, ki je bil aktiven pri uravnavi vseh antracitnih stavk od leta 1902 naprej.

GLACE BAY, Nova Škotska, 5. januarja. — Pod pritiskom beže so nezaposleni premogari v Glace Bay in Aberdeen oplenili več prodajalen za živila. Eno prodajalno v New Aberdeenu so celo zažgali.

V rovih British Empire Steel Corporation je obratovanje že več kot eno leto zelo nestalno. Lakota ter pomanjkanje med nezaposlenimi sta postala zelo velika.

Predno so vdrla stradajoči premogari v prodajalne ter se polastili živil, se je vršilo velike ljudsko zborovanje pod nadzorstvom United Mine Workers of America. Zborovalci so razpravljali o odgovoru vlade Nove Škotske na poziv premogarjev za vladno pomoč.

Ministrski predsednik Rhodes je poslal županu Morrisonu brzjojavko, v kateri je izjavil, da je treba naprtiti vso odgovornost občinskim oblastim, da pa bo vendar priporočil kabinetu, naj jamči provinca občinsko izdajo obligacij, s katero bodo preskrbeli zadostne sklade za prvo odpomoč. Ta odgovor je smatralo zborovanje nezadovoljivim, ker je sila tako nujna, da je potrebna neposredna pomoč.

Po zborovanju so se napotili ljudje v različne prodajalne v Glace Bay in New Aberdeen ter vzeli iz njih velike množine moke, mesa in drugih živil. Nekako tisoč mož se je udeležilo teh plenitev.

Medtem pa je poslal ministrski preds. Rhodes nujne brzjojavke predsedniku British Empire Steel Company ter predsedniku canadskih narodnih železnic, v katerih je prosil oba, naj storita takoj potrebne korake, da se preskrbi delo nezaposlenim delavcem ter pomaga njih družinam v sedanji bedi.

Nekdanji bogataš je umrl v revščini.

V Londonu je umrl v so-razmerni revščini kapitan Arthur Bower, ki je trikrat razbil banko v Monte Carlo.

LONDON, Anglija, 5. januarja. Arthur Bower, splošno znan kot mož, ki je trikrat v eni noči razbil banko v Monte Carlu, je umrl večeraj tukaj vsled srčne hibe v so-razmerni revščini.

Bil je sin angleškega generala in vzojen v Etonu. Kapitan je postal v državljani vojni v Chile, kjer je služil pod Jose Manuelom Balmaceda. Napravil in izgubil je več premoženj, in po vsej Evropi je bil znan vsled svojega ekstravagančnega trošenja.

V svoji mladosti je bil kapitan Bower zaposlen z rudarskimi spekulacijami v Južni Ameriki, kjer je po tridesetih letih izumil sistem, kako premagati ruleto. To ga je privedlo v Monte Carlo.

Kapitan Bower je prišel svoje slavno igranje v Monte Carlo s tem, da je napravil tekom popoldneva trideset tisoč funtov. Zvečer je najprej izgubil, a je nato dvakrat razbil banko. Eno uro pozneje je tretjič razbil banko in tekmo mož je napravil 243.000 funtov šterlingov.

Nato je odšel v Pariz, kjer je prišel na debelo zapravljati denar. Dajal je velike napitnine in njegovo premoženje se je pričelo krčiti, dokler ni končno izginilo.

Njegov sistem je bil pozneje manj uspešen v drugih igralnicah, in odšel je v Južno Ameriko in drugam, da stori igralske kompanije. Konečno se je oženil ter nastanil v Londonu, a izginilo je tudi premoženje, katero je prinesla njegova žena. V lanskem letu je postal splošno znan, ker je delil bankovec med natakarije po londonskih salonih.

Velika razburjenost na Madžarskem.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 5. januarja. — Nova krizna je prišla danes na dan v velikem ponarejevalnem komplotu, ki je spravil že več kot ducat odličnih oseb na Madžarskem v nevarno bližino jetnišnice. Dočim so nadaljevali detektivski iskanjem nadlednega dokaznega materiala, je policija izvedla nadaljne aretacije ter objavila imena odličnih oseb, ki so bili baže involvirane v zaroto.

Med onimi, ki so bili danes aretirani, se nahaja tudi baron Ziga Perenyi, prejšnji minister za notranje zadeve ter intimni prijatelj ministrskega predsednika Tisze. Istotako je bil aretiran grof Samrezean, eden vplivnih političnih voditeljev in tiralec je bila zdana za poliskim prefektom Nadossy-jem, ki je nenadno odpotoval na "poštnice".

Ženske noge postajajo vedno večje.

Časi, ko je bila majhna noga pri ženskah znak lepote, bodo kmalu za vedno minili, če smemo vrjeti besedam Frazerja, produkcijskega upravitelja neke tvornice za čevlje v Newarku. Izjavil je namreč da postajajo moške ameriških žena in deklet vedno večje in da je komaj še razlika v velikosti moških in ženskih nog. A. Frazer se opira pri tem na velikost čevljev za ženske, katere razpošilja njegova tvrdka. Pravi, da je to posledica vedno večjega delovanja žensk v različnih spor-
tih.

Policisti bodo pomagali Bucknerju.

Novi policijski komisar v New Yorku, McLaughlin, je obljubil zveznemu okrajnemu pravdniku Bucknerju vso pomoč policije.

Med zvez. pravdnikom Bucknerjem ter novim policijskim komisarjem McLaughlinom se je vršila večeraj konferenca glede izvedenja prohibicijske postave. Policijski komisar je baže obljubil Bucknerju vso pomoč policije proti kršilec prohibicijske postave. Policijsko moštvo v New Yorku bo dobilo vsled tega navodila, naj zbira dokaze proti lastnikom lokalov, v katerih je mogoče dobiti močnejše stvari kot pa polodstojno pivo. Zaprisežene izjave bodo na to izročene zveznemu pravdniku, ki bo na podlagi teh izjav uvedel postopanje proti do-
stojnim prostorom. Novi policijski komisar zastopa pri tem princip, da je policijski departement prisiljen skrbeti za izvedenje vseh postav, če mu je to všeč ali ne.

Vsa znamenja kažejo, da se pripravlja velik preobrat v detektivskem departementu, potem ko je dobil policij. inšpektor Coughlin povsem prosto roko v tem oziru. Glasi se, da bo vse nezmogljive elemente nadomestil z zmogljivišimi.

Mlada mati je bila oproščena obdolžbe

Miss Ashley je bila večeraj oproščena obdolžbe, da je umorila otroka s pomočjo lizola.

PATERSON, N. J., 5. jan. — Miss Edith Ashley, iz Ridgewood, N. J., je bila oproščena obdolžbe, da je pred enim mesecem zastrupila z lizolom svojega sinčka, ki je bil rojen v Florence Critterdon domu. Porotniki so se večeraj popoldne malo po petih umaknili k posvetovanju in ob polenajstih danes zjutraj so objavili svoj pravorek.

Miss Ashley je stara tri in dvajset let. Sama je zarvila nekaj lizola, potem ko je dala otroku strupa. Ona je okrevala, a dete je umrlo dne 27. decembra. Zaslusana kot priča je izjavila, da je neki mož, znan kot "Night-ingle", očel otroka, ter dostavila, da se je slučajno seznanila z njim v Passaic in da jo je zapeljal.

Proces se je vršil pred višjim sodnikom Blackom ter poroto, ki je obstajala iz enajstih moških in ene ženske.

Eksekucija v Mehiki.

MEXICO CITY, Mehika, 5. januarja. — V Las Cruces so aretiral generala Crispiana Anzalda ter ga na mestu ustrelili. Obdolžen je bil, da je v zvezi z uporom, katerega je zasnoval bivši proviziorni predsednik Adolfo de la Huerta in ki bi imel izbruhniti dne 6. januarja.

Za en milijon dolarjev svile ukradene.

HONKONG, Kitajska, 5. jan. Danes ponoči je napadlo tristo roparjev mesto Yungke, oplenilo 30 skladišč ter odneslo za en milijon dolarjev svile. Roparji so prej popolnoma razorožili mestno posadko.

Mrs. Evelyn Thaw se je zastrupila.

Izza leta 1906 je vzbujala po Ameriki splošno pozornost. — Njen mož je ustrelil slavnega arhitekta. — Njeno smrt pričakuje vsaki trenutek.

CHICAGO, Ill., 5. januarja. — Evelyn Nesbit Thaw, ki je zavzela osem unč strupa, leži v kritičnem stanju v neki tukajšnji bolnici. Rečeno je bilo, da bo v soboto zvečer, po zaključanju kabaretnih predstav, odpotovala v Florido.

Evelyn Nesbit je zavzela v svojem stanovanju krog pete ure zjutraj skoro osem unč močnega razkuževalnega sredstva. Očividno se je pozneje skesala, kajti telefonično je poklicala svojega zdravnika, dr. Berensa. Ta je takoj prihitel ter dal prevesti nezavestno žensko v bolnico.

Tam so zdravniki izjavili, da ne bo ostala živa. Že preje enkrat, oktobra meseca 1921 je vprizorila v New Yorku samomorilni poskus. To se je zgodilo, ko je postala njena čajarna bakrotna in ko je bila v nevarnosti, da jo postavijo na cesto, ker ni mogla plačati najemnine. Ko so leta 1922 potegnili iz Potomac reke žensko truplo, ki je bilo podobno Nesbit Thaw, so domnevali, da je ona, a kmalu so dognali, da je še živa. Ko so jo informirali o tem, je rekla: — Ko bom izvršila samomor, bom storila to tako, da bo vzbudilo splošno pozornost.

S tem poročilom je bil tudi vzbujen spomin na afero, ki ni nikdar počivala izza leta 1906. Takrat je ustrelil razuzdani sin bogate družine iz Pittsburgha, Harp Thaw, odličnega newyorškega arhitekta, Stanley White ter trdil, da je storil to, ker je White "ruiniral" njegovo ženo Evelyn Nesbit.

Zaporedoma sta se vršila dva velikanška procesa. V prvem se ni mogla porota zediniti in v drugem se je zedinila, da je Thaw duševno bolan ter da ni odgovoren za svoje dejanje. Thawa so poslali v newyorški državni zavod za duševnobilne, a je pobegnil od tam ter se po ovinkih vrnil v svojo domačo državo Pennsylvanijo, kjer je gospodar na hotel izročiti newyorškim oblastim.

Milijoni njegove družine so ga obvarovali pred električnim stolom.

Karol mora skrbeti zase.

BUKAREŠTA, Rumunska, 5. januarja. — Kralj Ferdinand in kraljica Marija, stariša prejšnjega prestolonaslednika Karola, bosta sicer poplačala njegove dolge, katere je bil napravil predno se je odpovedal prestolu, a bo moral od sedaj naprej sam skrbeti zase. Uradni list je priobčil odpovedno odredbo, katero je večeraj sprejel parlament ter istočasno objavil, da je bil imenovan stotnikom v armadi priče Nikolaj, ki je varuh malega Mihaela.

Nemški turisti naj ne hodijo v Italijo.

BERLIN, Nemčija, 5. januarja, "National-liberal Korrespondenz", ki je glasilo nemške ljudske stranke, objavlja poziv na vse nemške turiste, naj ne hodijo v Italijo za pravljati svojega denarja, dokler ne bodo Italijani prenehali nesramno ravnati z južnimi Tirolci.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

STRAŠNA ŠKODA VSLED POVODNJI

V Porenju je povzročila voda za petindvajset milijonov mark škode. — V Koblenzu je 60.000 ljudi brez dela. — Reka Seine, ki teče skozi Pariz, še vedno narašča, od drugod pa prihajajo boljše poročila. — Dar ameriškega Rdečega križa.

BERLIN, Nemčija, 5. januarja. — Šele sedaj, ko je začela voda upadati, se da že vsaj približno preceniti škodo, ki sta jo napravili reki Mosel in Ren.

Kolikor se mora na prvi pogled dognati, znaša škoda petindvajset milijonov mark.

Predsednik nemške republike maršal Hindenburg je poslal v opustošeno ozemlje veliko množino živil ter dvestotisoč mark za prvo pomoč. Na tisoče in tisoče ljudi je brez strehe. Samo v Koblenzu je šestdeset tisoč brezposelnih.

BRUSELJ, Belgija, 5. januarja. — Voda je začela vsepovsod upadati. Take povodnji ni bilo še od leta 1740. Dvanajst oseb je utonilo. Povzročena škoda znaša sto milijonov frankov.

Največ je trpelo mesto Luettich. Tam je stala voda v 15.000 poslopjih tri do štiri čevlje visoko. Po raznih bančnih kletah je poškodovanih mnogo dragocenih in nenadomesljivih listin.

Ameriški Rdeči križ je dal zaenkrat na razpogo deset tisoč dolarjev.

AMSTERDAM, Nizozemsko, 5. januarja. — Polčraj v ozemlju med rekami Maas in Waal se je danes še poslabšal. Voda je popolavila nadaljne vasi ter porušila več hiš.

PARIS, Francija, 5. januarja. — Vsled neprestanih nalivov je zopet narasla voda v rekah, ki so stopile že preje preko bregov. Reka Seine, koje vodovje je pričelo padati, je zopet narasla. Oblasti so mnenja, da bo povodenj jutri ali v četrtek dosegla svoj višek in da se glavnemu mestu ni treba bati resne nevarnosti. Položaj v predmestjih pa je vse prej kot zadovoljiv. Reka je že stopila čez bregove, in vodovje narašča počasi v nižje ležečih mestih in vaseh. Vsa znamenja kažejo, da je v Belgiji najhujše končano, a v srednji Evropi je položaj še vedno skrajno kritičen.

BERLIN, Nemčija, 5. januarja. — Poročila iz preplavljenega ozemlja so se glasila danes bolj ugledno. Padanje reke Ren traja še naprej. Četrav je odpravljena skrajna nevarnost, prihajajo še vedno poročila o veliki povzročeni škodi.

Tako je naprimer vodovje v pristaniškem ozemlju Reussa razdrlo nasip.

Monarhistična zarota v Ukrajini.

MOSKVA, Rusija, 5. januarja. Načelnik ukrajinske politične policije je danes izjavil, da je bila odkrita obširna monarhistična zarota, ki se je raztezala po vsej Ukrajini, po Krimu in po Beli Rusiji. Zarotniki so bili v neprestani zvezi z velikim knezom Nikolajem. Voditelji zarote so že pod ključem.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1600 Din. — \$18.80 2000 Din. — \$37.40 5000 Din. — \$93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške. Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekoval urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir . . . . . \$ 9.20 500 lir \$22.00
300 lir . . . . . \$13.50 1000 lir \$43.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške. Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVEŠUJEMO V NAJRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.— Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, president Louis Benedik, treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
22 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Na celo leto celja list za Ameriko	Za New York na celo leto	\$7.00
Na celo leto celja list za Evropo	Za pol leta	\$3.50
Na pol leta	Za nismoestvo na celo leto	\$7.00
Na četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčijo. Denar naj se
plačevali pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročni-
štva, prosimo, da se nam tudi prejme bivalne naznani, da hitreje
najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

POŽAR NA BALKANU

Na Balkanu se je zopet gnetlo živahno ž. jenje. Eskapada romunskega prestolonaslednika Karola ima politično ali pa izključno privatno ozadje, — a gotovo je, da so politični pomisleki sodelovali pri sklepu romunskega prestolonaslednika. Ni ugotovljeno, če je ljubimkoval Karol z italijanskimi fašisti ali z romunsko opozicijo, proto vladi ministrskega predsednika Brătianu. Gotova stvar pa je, da se ne sme iz političnih razlogov vrniti na Romunsko pred potekom šestih let. Celo njegova spletkarska mati, ki se še vedno imenuje "najlepša kraljica", priznava, da bi pomenjal povratek njegovega sina "resno ogroženje miru in reda naše domovine".

Na Bolgarskem je resigniral ministrski predsednik Cankov žalostnega spomina, ker je moral resignirati. Mladi Boris je našel ko-
nečno toliko poguma, da je prisilil okrutnega despota k odstopu. Se-
daj je le še vprašanje, če ni prišlo to čbupno sredstvo prepozno. Bolgarski kraljič, ki je stal popolnoma pod komando svojega mini-
strskega predsednika, ki je dejanski ustvaril diktaturo, je prepodil tega morileca kmotov šele tedaj, ko je njemu samemu vrela veda v grlo.

Razburjenje na Bolgarskem in v Macedoniji je zavzelo namreč tak obseg, da bi moral izginiti bolgarski kraljič, če bi Cankov hitro ne odstopil. Zelo dvomljivo je, če bo moglo imenovanje macedon-
skega ministrskega predsednika ustaviti vihar, katerega je vzbudil zli duh Cankova. Le vlada, ki bi zastopala kmete in napredne de-
lavce, bi mogla vrniti Bolgarski le količjak redne razmere.

Največja maskirada pa se vrši sedaj na Grškem, kjer se je mi-
nistrski predsednik in vojni minister Pangalos proglasil diktator-
jem. Ubogi general je bil seveda prisiljen k temu koraku. Ze proti
koncu preteklega tedna je objavil, da je na Grškem vse narobe in
da so vsega krivi delavci. Člani delavske stranke so se baje pola-
stili načrtov za splošno mobilizacijo, da pridobe na ta način na svo-
jo stran vojaštvo in mornarico. To pa hočejo najbrž v namenu, —
da vprizore revolucijo.

Kot znano, se ne vprizorja revolucij z ustanimi sredstvi. Ra-
ditiga je dal demokratični in ustavoлюбni general Pangalos areti-
rati štiristo delavskih voditeljev v Atenah in drugih industrijal-
nih mestih, naložiti na ladje ter odvesti na daljše Egejske otoke.
Kjer bodo lahko zasledovali razvoj stvari v dragi domovini. Ko-
maj pa so bili kršilci miru na varnem, ko je že pričel Pangalos s
svojem "ustavnim" delom. Proglasil se je diktatorjem vseh Helle-
nov, odpravil parlament, pognal svoje ministrske tovariše ter izja-
vil, da bo vladal od sedaj naprej izključno le s podporo vojaštva.
Napredne delavce je bilo treba spraviti s poti, da se omogoči gene-
ralu drzen državni preobrat. Če bi ne zapeli delavskih voditeljev,
bi se militarističnemu voditelju ne posrečil tako lahko korak, da po-
žene k vragu grško demokracijo.

Kljub temu pa napreduje ideja diktature. Italiji, Španski in
sedaj Grški vladajo nesramni usurpatorji in noben drugi človek ni-
ma niti najmanjše besedice. Ze iz tega samega je razvidna velikan-
ska razlika, ki obstaja med vlado v Rusiji ter diktaturami, katere
so ustanovili pustolovci izključno le v interesu velekapitala. V Ru-
siji vlada delavski razred potom svoje stranke, potom svojih izvr-
ševalnih komitejev, potom komisij in potom prosto izvoljenih so-
vjetov. Niti na Španskem, niti v Italiji pa ni takih naprav, ker je
tam merodajna izključno le volja enega moža in ker ne pomenjajo
preostanek parlamentarnih naprav nič drugega kot priproste gleda-
liške dekoracije.

Kaj se bo zgodilo sedaj na Grškem? Na to vprašanje je težko
odgovoriti in sicer raditega, ker ima Pangalos morda ravnotežje bla-
zne ideje o veliki Grški kot jih ima Mussolini, ki si je vbil v glavo,
da bo oživel sijaj starega rimskega imperija. Če obstajajo v butici
grškega diktatorja take blazne ideje, bo prišlo do vojn in vojnih
zapletljivost, ki ne bodo le spravili napol bankerotno Grško na rob
propada, temveč iznova zopet zanetili vojni požar.

Ali bodo velesile priznale diktaturo Pangalosa? Brez najmanj-
šega dvoma. Ne morejo obsoditi na Grškem tega, kar so našle v
Italiji in na Španskem tako izvrstno in sijajno.

Če bo završeno to priznanje, bo zabiti nov žebelj v krsto demo-
kracije ...

Jugoslavija irredenta.

Društvenega življenja primanjkuje in mladina popiva
po gostilnah in se ugonablja. Ta-
ko tožijo glede nekaterih krajev
okoli Postojne, pa tudi še marsi-
kje drugodi v pokrajini enako. So
pa zopet vsi, kjer je društveno
življenje lupo razvito in se mla-
dina ogiblje razuzdanosti in pi-
jančevanja. Teško je danes kul-
turno delovanje med ljudstvom,
ker so mu tudi oblačniki preveč
nasprotni, ali baš radi tega je to-
liko bolj muno in potrebno.

V Ukva

na Koroskem je izvoljen za žu-
pana posestnik Jakob Kolarič.

KONJSKE DIRKE

Pogled na dirkališče v New Orleans, La. Vsi konji so stari po
dve leti.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

AMERIŠKA ZGODO VINA V JANUARJU.

11. januarja 1757. Rojstni dan
Aleksandra Hamilton-a, ki je bil
eden izmed najedličnejših mož
ameriške revolucije. Rojen je bil
v Zapadni Indiji 11. januarja le-
ta 1757. Mlad je prišel v New
York, kjer je študiral v Kings
College, današnji Columbia uni-
verz. Se kot dijak je zaslovel kot
pisatelj knjižic, razpravljajočih o
velikih političnih vprašanjih, ki
so dovedli do revolucije. Služil je
pod Washingtonom in leta 1782
je bil izvoljen v Kontinentalni
kongres kot zastopnik New Yorka.
Bil je zopet izvoljen v Kon-
vencijo, ki se je sestala v Phila-
delphiji v svrhu, da se izdela usta-
va Združenih držav, in je bil eden
onih, ki so podpisali ameriško u-
stavo. Ko je bil leta 1789 ustanov-
ljen zakladniški department, ga
je Washington izbral za tajnika.
Njegova slava počiva na uspehih
v svojstvu finančnega ministra.

Organiziral je department, uve-
del zdrav davčni sistem in uredil
ameriško novčanstvo; on je tudi
oče ameriškega carinskega siste-
ma.

14. januarja 1639. — Tega dne
je bila sprejeta prva pisana usta-
va na svetu. Nikdar poprej ni bil
še sestavljen dokument, priprav-
ljen od ljudskih zastopnikov, s
katerim se določijo temelji ljud-
ske. Ta prva ustava je bila spre-
jeta v Hartford, Conn., dne 14.
januarja 1639, in je veljala za
tri najstarejša mesta, Hartford
Windsor in Wetherfield, ki so s
tem vsaj formalno, ako ne dejan-
sko, postala prva republika. —
Ustava je ustanovila ustanovila
trojico vzporednih panog republi-
kanske vladavine: zakonodajno,
izvršilno in sodno. Na splošno
je bila ta ustava pred očmi onih,
ki so 150 let kasneje sestavili
konstitucijo Združenih držav.

SLADKOR V ZDR. DRŽAVAH.

Sladkosnedni Amerikanci po-
trebujejo deset tisoč milijonov
funtov sladkorja na leto. Povpreč-
ni prebivalec Združenih držav
porabi čez 90 funtov sladkorja
vsako leto. Ti in drugi zanimivi
podatki o sladkorju so razvidni iz
dveh filmov o sladkornem trstju
oziroma pesi, ki jih je pripravil
poljedelski department.

Dasi Združene države pridelu-
jejo komaj četrtino vsega slad-
korja, ki se tu konsumira, vendar
je produkcija sladkorne pese tu
sladkornega trsta ena izmed važ-
nih poljedelskih industrij v Zdr.
državah. Približno štiri petine do-
mače letine sladkornega trsta se

prideluje v državi Louisiana, do-
delim so države Michigan, Minne-
sota, Colorado, Utah in California
važne za pridelovanje sladkorne
pese.

Sladkorni trst je bil uveden v
Ameriko v rani kolonijalni dobi.
Sladkorna pesa pa, dasi sega že v
predkristijansko dobo, je bila nve
dena v novi svet šele v zadnjem
času. Razvoj sladkorne pese v
Združenih državah pa je bil jako
hitel in dandanes je količina slad-
korja iz pese, producirane v se-
verni Ameriki, petkrat večja kot
količina sladkorja iz trsta, pro-
duciranega v tem kontinentu.

UGODNEJŠE RAZMERE ZA AMERIŠKI UVOZ V JUGOSLA- VIJO.

Uradno glasilo trgovinskega de-
partmenta "Commerce Reports"
piše:

Boljše kreditne razmere v Ju-
goslaviji imajo ugoden vpliv na
razvoj uvoza iz Združenih držav.
Sedaj se namreč brez težave do-
bivajo krediti na dolgi rok (in dva
do tri mesece), ki so potrebni
za financiranje uvozne trgovine.
Večji uvoz ameriških avtomobi-
lov in drugega avtomativnega
materijala, ki se je pojavil v zad-
njem času, označuje to spremem-
bo situacije. Ustvaritev kaolifitje
med voditelji dveh političnih
strank, ki so si dosedaj ostro me-
reboj nasprotovale, ilustrira po-
litiko notranje sprave, ki se se-
daj zasleduje, in se smatra kot
močno zagotovilo za stabilnost.

ORIGIALEN TIHOTAPEC INOZEMCEV ZASAČEN.

Department za delo, objavlja
nenavaden način vtihotapljanja
inozemcev. Tihotapec je bil v ten-
slučaju neki ameriški državljani in
izvajal je svoj sistem na sledeči
način: Zaposil je državni depart-
ment in dobil od istega potni list
za potovanje "on business" v Me-
hiko in nazaj. V svoji prošnji je
navedel, da v njegovem spremstvu
bodo njegova žena in štirje otro-
ci v starosti 5, 8, 14 in 18 let.
Prošnja ni bila nič nenavadnega
in podprta je bila po zadostnem
dokazu o ameriškem državljan-
stvu.

Ker za ameriškega državljan-
ni absolutno potrebno imeti pot-
ni list za odhod v Kubo ali Meh-
iko, je ta državljani prav zlahka
odpotoval iz Združenih držav.

Vračal se je pa vedno skozi raz-
na druga pristanišča, vsakokrat
v spremstvu polne družine. Konč-
no pa je izpiral vsa vhodna pra-
stanišča in poskušal se je vracati
vdrugič skozi isto pristanišče, ki
ga je uporabil nekaj poprej. Pri-
seljeniški inspektor pa si je za-
pomnil, da sedaj ni bila z njim
ista žena, ki ga je spremljala prvi-
krat. Poizvedbe so dognale, da
njegova žena je zdavnaj umrla, in
da je ta ameriški državljani rabil
svoj potni list v svrhu, da bi vti-
hotaplja inozemce, ki ne morejo
priti v Združene države rednim
potom.

Uvedeno je bilo proti njemu ka-
zensko postopanje in bil je v fe-
deralnem sodišču obsojen radi ti-
hotapstva. Vtihotapljal je tudi
narkotike. Priseljeniška oblast je
tudi našla, kje nekateri izmed
vtihotapljenih inozemcev stanuje-
jejo, in se proti njim uvede de-
portacijsko postopanje.

Tudi ta primer naj služi v sva-
rilo vsem čim, ki mislijo, da je
lahko vtihotapiti se v Združene
države.

SKRIVNOSTNA PISMA

Skrivnost, kdo so pravzaprav
Marta Morenil in njeni trije to-
variši Angleži, še vedno ni poja-
snjena. Vsekakor pa je ugotovlje-
no, da so ljudje razpolagali z ve-
likimi vsotami denarja ter izda-
jali dnevno po 60 — 80.000 fran-
kov, da jim pa trgovina z radio-
aparati, ki so jo imeli v Parizu,
ni nesla niti toliko, kolikor so z-
dali vsak dan za vožnjo z avtomobi-
lom. Pri preiskavi Martine ko-
respondence so prišle zanimive
stvari na dan, Marta Morenil si
je dala pošiljati korespondenco na
tvoj naslov. Med dopisi je bilo tu-
di več listov, popisanih z nevid-
nim kemičnim črnilom, Marta je
bila toliko previdna, da je uničila
pravočasno tako kemično črnilo,
kakor tekočino, s pomočjo kate-
te se da napraviti pisava vidna.
Policija je našla samo prazni ste-
klentičci. Marta Morenil, vpraša-
na, kaj vsebujejo ta pisma, je
odgovorila, da gre za ljubavna
pisma, ki pa jih ji je pisal tako
visoko stoječ prijatelj, da ga ne
more spravljati z nobeno besedi-
co v zvezo z afero, s katero se pu-
ča policija. Oblast nadaljuje po-
izkuse, da bi ugotovila sestavo
kemičnega črnila. Med temi listi
je našla policija listo francoskih
letalskih oficirjev z natančnim
naslovi.

ZBLAZNEL NA ODRU.

V Moskvi se že dalj časa vpriz-
varja v gledališču senzacionalna
drama pisatelja grofa Alekseja
Tolstega, ki prikazuje usodno ulo-
go, katero je igrala na ruskem
dvoru carica Aleksandra Feodo-
rovna. Vse znane osebnosti izza
časa, ko je na dvoru imela glavne
besede ta nesrečna žena, nasto-
pajo v komadu in med njimi je
tudi lažni menih, razuzdanec Ra-
sputin.

Rasputinovo ulogo je igral zad-
nje čase igralec Stefanov. Ta ta-
lentirani igralec je predstavljal
Rasputina s pravo naturalistično
vernostjo. Vse se je čudilo nje-
govim nadvse verjetni, živi kreaciji
in aplavz ni po njegovih nastopih
hotel nikoli pončhati. Na eni zad-
njih predstav pa so se Stefanovu
žive izneverili. Igralec je zblaz-
nel sred predstave, tako da so ga
moral na odru zvezati in odpelja-
ti v umobolnico.

V Slavini pri Postojni

deluje že nad 30 let nadučitelj Fr.
Verbič. Stariši in otroci ga imajo
radi, ker je dober šolnik. V no-
vih razmerah, ko se ubija osnov-
na šola med Slovenci, je moraj
prepušiti vodstvo šole učiteljem-
začetnici Giovannelli.

KLASIFIKACIJA PRISELJE- NIH UČENCEV.

V clevelandskih večernih šolah
se odlaga klasifikacija priseljenih
učencev toliko dolgo, dokler nise
imeli nekoliko lekcij v angleščini.
Na to so učence podvrže izpitu, ne
v svrhu, da se ustanovi stopnja
njegove inteligence, marveč le da
se pokaže, koliko angleščine zna.
in da se tako dobi podlaga za pra-
vično klasifikacijo istega o šol-
skih predmetih.

POPRAVEK.

Mrs. A. S. nam pošilja iz Stra-
bane, Pa., naslednji popravek:
Miroslav Vilhar počiva v grobu
v Knežaku in ne na Bači, kakor
je bilo poročano v Glas Naroda, št.
303. Na Bači sploh pokopališča
ni. Tam sta pokopani tudi nje-
ga hčerka in soproga.

Peter Zgaga

Poročajo o mladeniču, ki se je
usmrtil, ker je snubil dve devoj-
ki, po sta mu obe dali korbice.

Samomor je navsezadnje nekaj
groznega. Toda še hujše bi bilo
fantu, če bi snubil dve devojki in
bi ga obe uslišali.

V Centralni Evropi je še vedno
velika povodenj. Na Sedmogra-
škem je baje utonilo nad tisoč
ljudi. Reka Ren je povzročila o-
gromno škodo. Istotako tudi reka
Tisa ter reke po Belgiji in Sever-
ni Franciji.

Na samo vojska, tudi povodenj
je šba božja.

Ali bi ne mogla Liga narodov
tako razširiti svoj delokrog, da bi
pomagala vsepovsod, kamorkoli
bi zadela bi Gospodov?

Žal, da je zaenkrat njeno de-
lovanje omejeno le na vojno. Došli
bolj za podpihovanje vojn kot pa
za preprečenje sovražnosti.

Po civiliziranih državah vsake-
ga moškega, ki ima dve ali tri
žene, kazensko zasledujejo in ga
vtaknejo v ječo, če jim pride v
pest.

S tem ga že vsaj za nekaj časa
češijo vseh težav in nadlog.

Baje bo prišel bivši romunski
prestolonaslednik Karol v Ameri-
ko ter se posvetil kinematografu.

Bog ve, kakšno vlogo mu bodo
dali?

Naj mu dajo tako ali tako —
če ima količjak talenta, bo uspel.
Edino ne nobene kraljevske vloge
naj mu ne poverijo.

Evropski kralji in prestolona-
sledniki igrajo namreč svoje kru-
ljevke vloge tako žalostno, da ni-
komur več ne imponirajo.

Vedstvo Antislonske Lige izjav-
lja, da je Antislonska Liga leta
1925 popolnoma posušila državo
New Jersey.

Pravi, da je država New Jersey
tako suha kot še ni bila nikoli.
To je izvanredno zanimivo po-
ročilo. Še zanimiveje je pa dej-
stvo, da ni leta 1925 v državi
New Jersey niti eden od žeg-
umrl.

Dandanes je v modernem domu
vse — edinele družine ni nikdar
doma.

Stjepan Radič prireja shode po
Sloveniji.

Jugoslovanska vlada je vestna
in skrbna. Neumorno skrbi za za-
bavo prebivalstva.

Ko je govoril Radič v Mariboru,
so bili prazni vsi tingeltanc-
li, in vodstvo cirkusa, ki je bil
tistočasno tam, ni niti toliko zaslu-
žilo, da bi nakrnilo svoje konje.

Ženske bodo z naprej nosile ure
na nogavičjih podvezah.

Vsak možki bo gledal na te ure
in boš zato jih bo toliko prišo
prepozno na delo.

Ženska je šla kupit v trgovino
kožuh ter je dala zanj dvesto do-
larjev.

Ko je bila sklenjena kupčija, je
rekla trgovcu:

— Sedaj mi pa napravite dva
računa: enega za sto dolarjev,
enega pa za tristo.

— Zakaj to? — se je začudil
trgovcu.

— Prvi račun bom pokazala
svojemu možu, drugi račun pa
svojim prijateljicam.

V New Yorku sta se v ponde-
ljek poročila Irving Berlin in
Ellin Mackay.

Poročila sta se tajno — brez
dovoljenja nevestinih starišev.

Irving Berlin je pred petnaj-
stimi leti znal še poljsko govoriti,
dočim njegova mlada žena pred
petnajstimi leti niti slutila ni, ko-
liko premore njen oče.

Mladostenja bo začel po poljski
kleti, kakorhitro bo zagoturno zve-
vedel, da stari Mackay, ki je baje
vreden štirideset milijonov, ni z
milijoni nič kaj radočaren. Vlože-
na bo tožba za ločitev zakona.

In v javnost bodo prišle reči,
kakršnih je javnost že vajena v
sličnih procesih.

Slovensko Amerikanski Koledar

za leto 1926

ima sledečo vsebino:

Pesem

Koledarski del.

Poglavje o praznikih, letnih ča-
ših in mrkih.

Premogovna industrija v Ame-
riki.

Detektivska zgodba.

Svetovna mesta.

Divji konji v Montani.

Inženirska čuda preteklosti.

Gumij — novo zlato svetovne
finance.

Strašna bolezen — dak.

Doživljaji lačnega v New
Yorku.

Tam za brezami.

Sibirskie slike.

Abdel Krim.

Dogodek na ladji.

Angleški državnik Lord Cur-
zon.

Pleme in pol na Norfolk atoku.

Strup v kriminalistiki.

Izgubljeni kontinent.

Živeljenje v morskih globočinah.

Prodiranje v polarno ozemlje.

Amudsen o svojem polarnem
poletu.

Hjalmar Branting.

Kitajska.

Sun-jtsen.

Koliko se popije na svetu.

Ustroj telesa in značaj.

Načrt novega koledarja.

Pavel Hindenburg.

Smrt Roberta La Palletta.

Doživljaji v džungli.

Vpliv nikotina.

Židovska univerza.

Uporaba nekaterih zdravilnih
rastlin.

Vpliv podnebja na duševne
bolezni.

Raznolostnosti.

Smešnice.

KOLEDAR KRASI OBILO
RAZNIH SLIK.

Cena 50c

Naročite ga takoj, ker
smo ga tiskali le o-
mejeno število.

'GLAS NARODA'
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK CITY

KORZARJI.

(Nadaljevanje.)

Kar iz sebe stopi namestnik de Cussi-Tarin k admiralu in ga vpraša s tihim glasom:

— Gospod markiz, ...
Se vedno trepetaje razburjenja in gneva, se admiral obrne k namestniku in vpraša:

— Gospod namestnik?

Ves v skrbah ga gleda gospod namestnik, potem kakor da požira besede, ki jih je hotel izprva povedati ter se oglasi za nekaj časa:

— Ali ni "Astrea" nekoliko prešlaba za tolikšno nalogo?

Kakor da mu je vzelo sapo, odstopi admiral in prekriža roke na prsih:

— Kaj pa naj to pomeni? Pa menda vendar nečete reči, da bi si strahopetni psi drznili uprati nam, služabnikom njegovega veličanstva?

Že vihrajo signalne zastave in prapori v vetru in svetilke se zažigajo. Na krovu "Astree" pa zapopotajo bobni in zabija troblje, ki kličejo moštvo na delo.

Na "Lepi podlasici" se ta čas Tomaž ni prav nič brigal za ladjo. Bil je v veliki kabini z Juano, oblečen v najlepšo obleko iz viličastega tafta, vseprek izvezeno z zlatom in z zlatom obrobljeno, pod njo pa z belo svileno, s čipkami bogato okrašeno spodnjo obleko.

Izjemoma oba zopet ene misli, sta se šliha in vabila ter pila iz kardinalske čaše, uplenjene v zadnjem polobodu, ko poteka naenkrat mornarski mladič na njuna vrata in javlja kapitana, "da se bliža neka prokleta fregatca, našemu ladjaku kakor baš, z manevrom, kakor da hoče nam zastaviti pot".

Na, tak dajmo! — zagodrnja kanonir, ki je pripravljen za ta posel. — Ali ne bi temu tiču nekoliko pristigili peroti?

In stopi k svojemu topu ter izvadi zažigalce. Tudi drugi so to že storili, in ne ve se, kdo je že odprl vrata v smodnišnico, da bo smodnik pri roki.

Tomaž namršeni obrvi opazuje kraljevske fregate, Juana stoji zravnana poleg njega in se porogljivo smeji.

Tu se začne zategel klic čez gladino. Kapitan "Astree" je nastavlil trobljo na usta in sedaj kliče Tomaža, ki mu odgovarja:

— Halo, "Lepa podlasica!"

— Halo?

— V imenu kralja! Spustite svojo zastavo!

Tomaž je pričakoval vse kaj drugega, samo tega ne. Presenečen pogleda gori na svoj veliki jambor in na njegove rajne ter na črno flibustersko zastavo z belimi mrtvaškimi glavami, in na svoj škrlatni praporec.

Oficir pa je mnenja, da ga Tomaž ni razumel, in ponovi:

— Udaite se! — Zastavo dol!

Za trenotek se vznemiri korzarsko moštvo nepričakovano. Ti fantje ves čas svojega življenja se niso odlašali besede o predaji, ne da bi bili takoj kaznovani take predreže. Sedaj se kar zakrohota, jo pri oficirskem pozivu in se takoj podajo vsaki na svoje mesto, odkazano jim za borbo. Ta nastop se je izvršil s tako naglico, da vidi Tomaž, ko preneha s svojim strmenjem, že vso ladjo nared za borbo pripravljeno, da odgovori na nesramnost vojne fregate s točo krogeč. Brez dvoma, da zadostujejo tri salve "Lepa podlasice", pa "Astree" ni več.

— V imenu kralja! Udaite se! — ponovne zavpije oficir s kraljeve fregate.

Sedaj se zakrohota tudi Tomaž, v smeri korvete in že odpre usta, potegne svoj meč, ga obrne s konico, da zapove "ogonj", kar razvije korveta francosko zastavo, beli svileni prapor z lili, v sredi

pa z zlatom izvezeni grb njegovega veličanstva.

Oni grb, pred katerim so Tomažu klecnala kolena, ko ga je videl plapolati v zastavi vrh kraljevega gradu v Saint Germainu takrat, ko je dobil plemstvo in pridevek Jagnje.

Vsi fantje in korzarji gledajo sedaj Tomaža in preže na vsak njegov migljaj, da udarijo. In vsi naenkrat izbulijo oči, kakor da je treščilo pred nje.

Čim je Tomaž zagledal kraljevske zastave, vztrepetal naenkrat od glave do pete. Desnica se mu povesi, glava se bolešno nagladi prsi, meč izpade njegovi roki in zlovesče zaženeta na krov. Sedaj, ko kliče kraljevski oficir zadnjikrat svoj poziv "V imenu kralja!" in ko Juana presenečeno glasno krikuje in potem zatahli, odstopi Tomaž Jagnje, ki se noče boriti proti kraljevski zastavi, koraka trdno k vrvi, potegne svojo lastno zastavo lastnorčno nizdol, in se uda.

SEDMA KNJIGA.

VELIKA RAJNA.

1

(Izvelek iz izvornih spisov kraljevskega admirala Francije, posebnega oddelka, postavljenega na otoku Tortugi.)

Iz protokolov, spisanih na ladji "Astrea", potem, ko je korveta ustavila in prevzela roparsko fregato "Lepa podlasica" iz Saint Malo-a. — Na to je bilo nadaljevanje te zadeve prepričano nam, vitezu Guy de Goet-Quintinu, — plemenitemu gospodu de Lisjuete, kraljevemu svetniku, civilnemu in kriminalnemu sodniku pri sodišču admirala Francije, posebnega oddelka na Tortugi, pod predsedstvom gospodov kraljevih komisarjev de Saint Laurena in Begona.

V to svrhu smo se podali na stanovanje gospoda Trebaba-a, pomorskega nadzornika v tukajšnji luki, kjer je spravljen glavni krovodja in kapetan imenovane roparske ladjice. Reke in noge so mu iz previdnosti dvakrat zvezane. V prisotnosti imenovanih gospodov kraljevskih komisarjev, dalje pomočnikov dodanega posvetovalnega zbora; tudi je prisoten kot zapisničnik zapisnikar Jožef Koreuf, da spiše zapisnik in ga podpiše; in ko smo se bili podali vsi v zapor imenovanega piratskega kapitana, širokoplečega velikega moža za gosto brado in grivo, in ko je in prisegel, da bo govoril resnico in samo resnico, smo ga zadržali danes dne 30. novembra leta 1684.

Na predpisani način povprašan, kakó mu je ime itd., itd., odgovori obtoženec:

— Imenujem se Tomaž Trublet plemeniti gospod s pridevkom Jagnje, sem blizu trideset in štiri leta star in spadam kot ladijski kapitan v armada njegovega veličanstva kralja Francije, rojen v Saint Malo-u, in sem imel svoje stanovanje na lastni fregati "Lepa podlasica"; tudi se prištevam k vernikom naše svete katoliške cerkve.

— Na predpisani način povprašan itd., itd., odgovarja obtoženec: — Da mu je njegovo kraljevo veličanstvo v letu Gospodovem 1678 blagovolilo samo izročiti plemiški patent v svojem gradu Saint Germain. Potemtakem tiče njemu, obtoženemu, plemiški grb, ki obstoji iz ščita, na njem pa vidiš tri zlate obložene ladje pod vetrom, in nad njimi je čelada, zlato jagnje na obeh straneh pa po dve zlati lili. In njegovo veličanstvo mu je baje blagovolilo tudi podeliti čim ladijskega kapitana, ki ga je on, obtoženec, odtlej obdržal.

Na vprašanje, kako je mogel, da je plemiški zagrešil taka dejanja, kakršnih je on sedaj obtožen, in ki se posebno odlikuje po izredni krivolčnosti in po trdovratni nepokornosti nasproti kralju, kar pomeni toliko kakor veleizdaja,

— odgovarja obtoženec, taji taka dejanja in zagotavlja, da ni nikakor prelomil svoje prisage ver-

nosti ter imenuje sebe najzvestejšega slugo svojega gospodarja, ki pa je obenem svoboden pomorski pustolovec in iskalec sreče, in za o tem svojem svojstvu uproščen vsake pokornosti.

Na vprašanje itd. odgovarja:

— Da je 21. novembra tekočega leta, po francoskem štetu natelet pri vходу v luko Tortuge okrog pete ure popoldne na kraljevske ladje, ki je bila prav lahka fregata ali pa obvestilna korveta. Brez nadaljnjega razlaganja je ladija pozvala njega, Tomaža Trubleta, naj se uda in je obenem sama razvila kraljevske zastave. V sled tega je on, Tomaž, ne glede na to, da je sam neprimerno močnejši ko ona ladija, zavrnil vse prošnje svojih tovarišev, ki so se hoteli bit, v največji ljutosti nad takšnim krivičnim postopanjem, in je pred kraljevsko povil svojo lastno zastavo, — vse o edine v sled svoje udanosti in svojega neomejenega spoštovanja do njegovega veličanstva.

Povprašan itd.

— odgovarja: da je povsod in vsikdar izkazoval neomejeno pokorščino vsem ukazom njegovega veličanstva, ki ga najtopleje ljubijo in spoštuje.

Na vprašanje, kako je dokazoval to svoje spoštovanje in svojo pokorščino, ko vendar vsi vedo, da tudi po najstrožjih kraljevih ukazih niso on in njegovi tovariši prestali s pomorskim ropom in plenjenjem.

— odgovarja, da baš zadnji slučaj dovolj jasno govori v njegov prilog, kajti on, Tomaž Jagnje se je takoj udal, ne da bi izprožil samo en strel proti takim škafli, kakor je ona ladija, ki se imenuje "Astrea", čim je ta škafle razvila kraljevo zastavo.

Na vprašanje, itd., itd.,

— odgovarja, da je takoj, ko je spustil svojo zastavo, dal obenem svojim ljudem strogo ukaz, da takoj odložijo orožje in da se nikakor ne smejo upirati kraljevim ukazom, niti tedaj, če jih smatrajo za krivična. To da bo moral potrditi gospod kapitan "Astree" v svojem službenem poročilu, ki bo itak predloženo pravnim spisom. Potemtakem on, Tomaž Trublet, nikakor ne odgovarja za nekatere pistolnih in puškinih strel, ki so počili še po njegovi predaji in ki jih je gotovo ukazal ne vem kateri njegovih častnikov, ki se je pač preveč razburil zaradi onega krivičnega povelja. Vsekakor izjavlja in zagotavlja on, Tomaž Jagnje, ki je v svojem življenju vplnil in prenašal okrog petsto večjih in manjših ladij vsake vrste, med njimi tudi največje in največje vojne ladje, da se je predaja "Lepa podlasica" kraljevi korveti izvršila brez upora in v najlepšem redu, kajti če bi se bila "Lepa podlasica" le količak upirala, bi se sedaj nahajala "Astreja" na dnu morja ali pa tam kje na obali, "Lepa podlasica" pa bi se svobodno zibala na visokem morju.

Na vprašanje, kdo bi bil oni uporni oficir, ki je ukazal, da korzarji ustrelijo in ki je tako zagrešil smrt trinajstih dobrih kraljevskih služabnikov.

— Tomaž ne odgovarja. V sled tega ga prepeljejo v sobo, namenjeno za mučena vprašanja, in tudi tu ostaja Tomaž pri svojem molku. Nato ga posedejo v stolico obtožencev, povežejo in trikrat potegnejo v vis, in to proceduro trikrat ponove. Obtoženec pa molči, kakor prej.

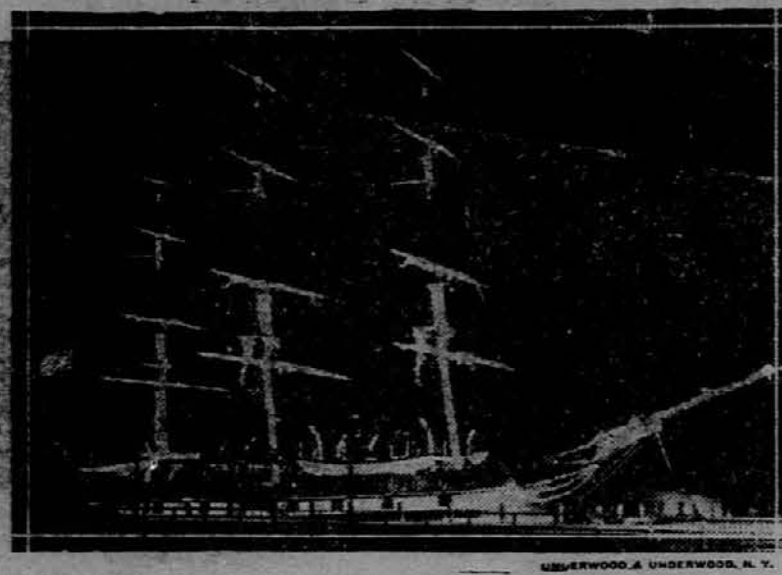
Na vprašanje, kdo je neka žena, z imenom Juana, ki so jo našli in ujeti na krovu "Lepa podlasice", in ki je s strelom in bodalom ubila prvi tri kraljeve mornarje, ki so jo hoteli zajeti.

— Tomaž tudi sedaj ne odgovarja. In zato, kakor poprej, zopet odpeljan v mučilnico, molči kakor prej, vkljub zopet trikrat ponovljeni proceduri mučnega izpraševanja.

Na vprašanje, ali je ta ženska res članica posadke "Lepa podlasice", kakor se sama usti in hvale, in da je ona bila pravecni prvi poročnik ali kapitanov namestnik na ladji.

(Dalje prihodnjič.)

SKRIYNOSTNA LADJA

Ko plujejo ladje ob obali Nove Anglije, se mudi potnikom skrivnostni prizor. V veliki razdalji vidijo jadernico, ki je vsa razsvetljena. To je zadnja ameriška jadernica, s katero so lovili kite. Njen sedanji lastnik col. E. H. Green jo je dal pri South Dartmouth, Mass., spraviti na suho. Vsako noč jo s posebnimi električnimi svetilkami razsvetli.

Konec vojaške diktature v Španiji.

Dne 13. septembra je general Primo de Rivera uvedel v Španiji diktaturo v obliki vojaškega direktorija, ki je vzel vso oblast v svoje roke ter odstranil parlament in njegov režim. Njegov nastop, ki se je izvršil v soglasju z vojaškimi poveljniki — posameznih pokrajin, je uspel brez najmanjšega odpora.

General Primo de Rivera je takoj ob svojem nastopu izjavil, da misli obdržati izredno oblast za toliko časa, dokler se ne obnovi popolni red v vsej upravi v državi, ki so jo spravile v nered medsebojne intrige političnih strank. Mnogi so mu pripisovali, da je postopal pri tem bona fide, zakaj general dotlej ni kazal nikakih političnih ambicij. Toda pokazalo se je, da je mnogo lažje razgnati poslansko zbornico, nego ustvariti namesto nekaj boljšega, osobito, ker so kljub vsemu delovanju še vedno neugodne tradicije iz preteklosti. Po razpustu parlamenta in pokrajinskih zastopstev je poskušal Primo de Rivera ustanoviti novo politično stranko. To je bila Patrijotična unija, ustanovljena v novembru leta 1923. Toda nova stranka je ostala mrtvorodna dete; pridružili se ji niso niti konservativci, niti liberalci, niti republikanci.

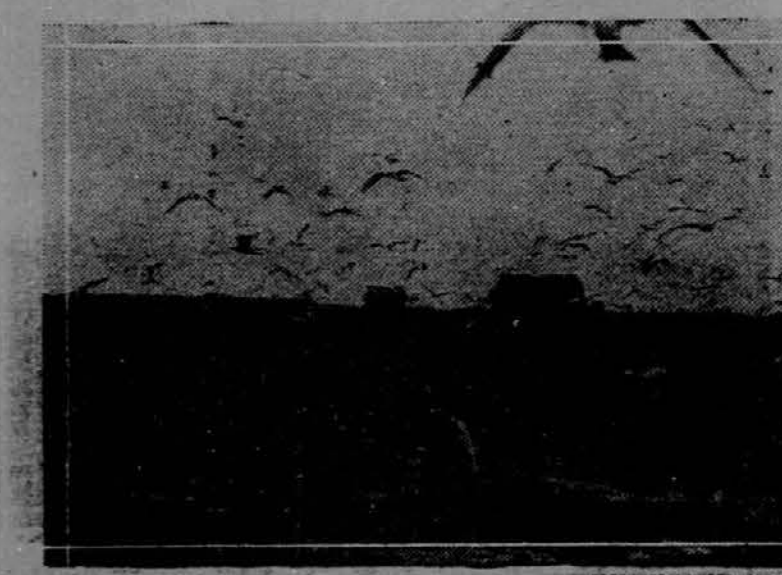
Glavni politični voditelji, med njimi Maura in Romanones, so naglašali napram Primo de Rivera, da stopijo z njim v odnosaje šele, kadar obnovi ustavne svoboščine. Pozneje je situacijo še bolj zapletel neugoden razvoj v Maroku. Šele ko se je položaj v Maroku nekoliko izboljšal, se je jela izpreminjati tudi osnova Primo de Rivera. Ne sme se pozabiti, da je Primo de Rivera izrečno izjavil, da je trajanje njegove diktature odvisno tudi in predvsem od likvidacije maroškega problema, kar zahteva vlado vojaških strokovnjakov. Zato je diktator smatral za potrebno, da se na velikem banketu, ki mu ga je priredil vodilni odbor Patrijotične unije, izjavi o nadaljnjem trajanju diktature. Tu je dejal, na vprašanje, kdaj nastopi Patrijotična unija na vlado, to je, kdaj neha izjemna vlada vojaškega diktatorja, da je to dvisno od kralja, ki da določi ta termin. Tu je tudi zavrnil geslo, naj bi se to

ZAČNITE NOVO LETO Z GODBO.

Ni večjega razvedrila v življenju kot je godba. Godba vsebuje moč, ki vas pripravi k plesu, skakanju, k petju, smehu in jokju. Godba vzbuja v vas spomine na stare čase. Godba vas znova pomladi. Na koncert seveda ne more iti vsakdo. Dandanašnji imate lahko najlepšo in najfinejšo godbo doma. V svoji sobi lahko slišite petje največjih umetnikov. V veliki trgovini New York Band Instrument Company, 111 East 14 Street, lahko kupite pristno Viotrolo, katere so prej prodajali po \$150.00, za \$55.00. Z drugimi besedami, vi pridstete 63%. Poleg tega vam pa ni potreba vsega naenkrat plačati. Dva dolarja daste na roko, potem pa dva dolarja tedensko. Poleg dobite šest Victor Rekordnih Albumov ter 500 Viotrolo igel.

To je res največja poudoba, kar ki je bilo dosedaj ponujenih javnosti.

POBIRANJE JAJC

V Angleški Zapadni Indiji gnezdi vsako leto na stotisoče morskih ptic "boobybirds" po imenu. Njihova jajca smatrajo domačini za veliko delikateso. Vsako leto enkrat je proglašen praznik in na ta dan je domačinom dovoljeno pobirati jajca.

ORIGINALNA OPOROKA

V Rimu je nedavno umrl bogat bankir, ki je zapustil dedičem naslednjo oporoko:

Sinu ostavljam prikožnost, da se sam prebije skozi življenje. 25 let je živel v domnevi, da je to usojeno samo meni. Naj spozna vsaj po moji smrti, da se je varal.

Soferja zapuščam avtomobil. Pokvaril jih je skoraj popolnoma in jaz mu privoščim užitek, da jih razdene do konea.

Komoru, moj služabniku zapuščam obleke, katere mi je kradel že leta in leta. Ostavljam mu tudi bobrov kožuh, saj ga je itak oblačil, kadar sem bil na potovanju. Svojemu družabniku zapuščam dober svet, naj si poišče kompanjona, ki bo tako inteligenten, kakor sem bil jaz in da sploh v vsem nalikuje meni. Če se mu to posreči, mu že vnapij čestitam. — Naj bo siguren, da bo s tem prav zadovoljen in da bo dobro napredoval.

Na koncu testamenta stoji določilo, da se ima razdeliti bankirjevo imetje med razne dobrodelne ustanove. "da ne bo med dediči posmrtnega prepira". Seveda je vprašanje, če bodo dediči s tem določilom zadovoljni in če ne bodo radi te oporoke nastale velike zapuščinske pravde.

Najbogatejši Japonec v Londonu

London ima zadnje čase zamlivega gosta v osebi najbogatejšega Japoneca Tokociro Fokuda. Mož je vsekakor velik čudak ter je še pred nekaj meseci služil v nekem pariškem hotelu za natakarja. Seveda mnogokratnemu milijonarju ni bilo toliko za zaslužek, kakor da spozna pariško življenje, v prvi vrsti pa ureditev velikih evropskih hotelov. Fokuda namreč namerava zgraditi v svoji domovini celo vrsto modernih hotelov, kakršnih Japonska zelo pogrša. Fokuda je star petdeset let, a je še vedno smeen. — Njegov oče je bil vedno dninar na kmetih. Že kot otrok je prišel Fokuda v Ameriko, služil je po raznih velikih trgovinah za tekača ter si pri tem pridobil trgovske sposobnosti. Vrnivši se v domovino, si je znal z raznimi velikimi transakcijami pridobiti velikansko premoženje, ki gre v milijardo. V Londonu namerava vstopiti kot javanec v neko hotelsko kuhinjo, nato pa obišče še druga evropska mesta, med temi tudi Dunaj.

Rusija in Francija.

Novi ruski poslanik Rakovski je izročil dne 10. decembra svoje poverilne listine predsedniku republike Millerandu. Kakor poročajo iz Pariza, namerava sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve, Čičerin, kmalu obiskati Pariz z namenom, da se ponovno sestane z ministrskim predsednikom Briandom.

Strašna smrt v premogovniku.

Pred kratkim je imel delavec Josip Škrli nadomestovati nekega tovariša na delu pri premogovniku v Vremskem Britofu. Potiskal je voziček proti odprtini 70 m globokega rova. Delavec je mislil, da polje z vozičkom na dvigalo nad odprtino, ali dvigala ni bilo in voziček se je z delavcem prevrnil v rov. Škrli se je ubil.

Iz Jugoslavije.

Subotica zgradi novo gledališče. Mestni občinski svet v Subotici je na svoji zadnji seji sklenil, da zgradi novo gledališče. Staro je pred desetimi leti pogorelo. Za gradbeni fond je nabralih doslej 1.600.000 Din. Novo gledališče bo imelo prostora za 750 oseb. Gradbena dela so že razpisana.

Neprijetna zamenjava.

V javni bolnici v Travniku sta umrli te dni neki mohamedanci in neki pravoslavci. V sled pomote strežnika so pokopali Srba po mohamedanskem obredu na muslimanem pokopališču. Ko se je zamenjava ugotovila, so trup umlega Srba napet izkopali in pokopali po pravoslavcem obredu. Proti strežniku je bila uvedena stroga preiskava.

V ječi zmrznil.

Kakor poroča "Zagreber Tagblatt", je v osiškem sodnem zaporu zmrznil te dni kaznenec Milan Grotić. V osiškem prebivalstvu je zavladalo veliko ogorčenje, ker se je izvedelo, da sta tudi v zadnjih mrzlih dneh sodni zapori miso kurili.

Strahovit zločin

Je bil izvršen v selu Majinu pri Gjevčelij. Posestnik Jovan Pajović in njegova žena sta bila s svojimi hiši napadena in z nožem zaklana. sin Sapoje pa je bil ustreljen ter tako uničena cela rodbina. Brata Gligorije in Andrej Stojković, sosedu umorjene rodbine, ki sta osumljena, da sta izvršila grozno umorstvo, sta bila aretirana in izročena sodišču.

Najdaljša direktna železniška zveza.

Mednarodna železniška konferenca v Parizu je na svoji seji sklenila, tla se v voznem redu direktnih ekspresnih vlakov upostavi direktna zveza med Parizom in Vladivostokom. Vsak teden odhaja tak vlak iz Pariza v četrtek, vsako sredo pa iz Vladivostoka. Vožnja traja trinajst dni.

POZOR SLOVENC!

Lepo poevstvo v Polhovem Gradu se proda pod ugodnimi pogoji. Dvo-nadstropna hiša, pripravna za vsako trgovino, baš na sredi trga, z vsemi dragimi poslopji, hlevi, kozolec, svinjaki, dve obokani kleti, več njiv, senošet, sadovnjak, pašniki, gozd že veliko let ni sekkan, vodovod, žgajama in sploh vse, kar se pri gostilni potrebuje. Proda se po zmerni ceni radi bolezni. Oglasite se osebno ali pismeno na:

Anna Begel,

1813 W. 21. Place, Chicago, Ill. (2x 56)

Za dobro vdrženje se ne more nič primerjati z dobim, stari

Pain-Expeller-jem

Pri prvem znamenju prehlada se poslužite tega izbornega domačega pripraveka ter preprečite komplikacije.

35 in 70 centov po lekarnah. Pazite na tovarniško znamko Sídru.

F. AD. RICHTER & CO.

Berry & South 5th Sts.

Brooklyn, N. Y.

Slovensko - Amerikanski Koledar

za leto 1926.

je gotov in smo ga razposlali vsem, ki so ga do zdaj naročili.

Letos je zelo zanimiv in bo vsak zadovoljen.

Cena mu je 50c.

Kdor ga želi imeti naj pošlje znamke ali pa money order.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

GOSPODAR PLAVŽEV.

Francoski spisatelj Georges Ohnet.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

58

(Nadaljevanje.)

Octave je omahnil korak nazaj, kot da vidi pred seboj prepad, ki se je naenkrat odprl. Ves zmeden je zrl na svojo sestro, kot da je ne razume prav ter ponovil:

— Nemogoče... In zakaj?

Claire je žalostno zmajala z glavo.

— Filip neče dati privoljenja, — je rekla.

— Kakšen vzrok je navedel za to tvoj mož? — je vprašal markij.

Zadrega Claire je naraščala. Kaj naj odgovori svojemu bratu? Ali mu more zaupati žalostno skrivnost? Kakšen izgovor naj si izmisli? Octave jo je držal v kotu v svoj pogled, ki je iskal resnice v vsaki njeni kretnji.

— Nobenega razloga ni navedel za to, — je jecala Claire ter zardela. — Nobenega pojasnila neče dati.

— Brez vzroka? — je rekel markij, ves presenečen. — Brez izjave? On, Filip, katerega tako zelo ljubim? On si ni pomišljal povzročiti mi tako bolesto?

Octave si je hitro obrisal oči in medtem je iskal njegov delavni duh razlog, katerega ni hotel Filip navesti. Naenkrat pa je zaklical. Neki žarek luči je osvetlil njegove misli. Denar!... Le denar je mogel biti... Bil je brez premoženja, brez službe!... Le to, je mogel biti vzrok, zakaj mu ni hotel dati Filip sestre?

Claire ga je opazovala z velikim nemirom. Markij je napravil par korakov naprej in govorec naglas, kot da daje izraza svojim mislim, je rekel:

— Brez eksistence, to je res, a si jo bom ustanovil... Brez premoženja? No, Filip ve, kako se napravi denar... Oponašal ga bom.

Ves preplašen pa je prenehal. Claire se je dvignila z klopi ter ga prišla za roko. Postala je pozorna le na dve besedi: "Brez premoženja!"

Ti dve besedi pa sta zadostovala, da je spravila v velikanski nemir in neizgovir se na svojo plahost, svoje skrbi in svoje boleti, je zahtevala z vso silo svoje duše le še pojasnilo teh besed.

— Brez premoženja? Ti? — je ponovila.

Z zapovedujočo kretnjo, skoro pretreče, je zahtevala pojasnilo. Octave se mu je skušal, ves zmeden, izogniti. Ker pa je slutila skrivnost, katero je morala na vsak način prodreti, ga je prišla Claire z velikansko silo za ramo in požirajoč ga s svojimi očmi, je vzkliknila:

— Kaj si hotel reči?

— Na nepremišljen način sem izgovoril besede, katerih bi ti ne smela nikdar slišati, — je odvrnil Octave. — Ti ne veš za izgubo našega procesa ter bi ne smela nikdar izvedeti zanjo. Jaz tepec pa sem izdal skrivnost, katero sem obljubil čuvati!

Claire pa ga ni več poslušala, pač pa razmišljala. Izguba procesa je pomenjala uničenje, — njen brat je bil brez premoženja in ona brez dote. Mučen dvom je vstal v njej, stresla se je, njene oči so postale še večje kot ponavadi in obrnjena proti bratu je rekla:

— Ko sem se poročila, — je rekla ter izpopolnila besede s kretnjo,

— Je bila nesreča že gotova.

— In moj mož, Filip, ali je vedel?

— Vedel ter ni hotel dopustiti, da se te obvesti o tem, ker ni hotel videti niti najmanjše sence na tvojem čelu. Pri tej priliki je dokazal velikodušnost in občudovanja vredno nežnost... Claire je zakrčala ter zahtevala: — To je storil on! In jaz, jaz... O, nesrečnica!

Tedaj se ji je naenkrat pojavila v spominu soba s starimi tapetami, na katerih so se vitezji molče smehljali damam, prav kot je bilo na večer njenega poročnega dne, z ognjem v kamini, na katerega se je naslanjala. Videla je Filipa, bledega in tresočega se, skoro pred njenimi nogami in kako je ponosno dvignil glavo, ko mu je zabrusila v obraz: — Vzemite moje premoženje! — Njeno premoženje! Kako zamišljivo se je nasmešnil! Sedaj je vedela, zakaj. V brezmejnem obupu je stopila mučena, ponižujoča resnica na njeni ustni. Morala je govoriti, morala se obtožiti in vsa iz sebe je jecala:

— O, lagala sem, ka sem ti ravnokar rekla, da ne vem, zakaj ti neče dati svoje sestre. Jaz sem kriva, izključno le jaz!

S kratkimi besedami se je nato izpovedala svojemu bratu. Ničesar mu ni zamolčala, ničesar prikrila, osvetlila mu je svojo krivico in način postopanja v vsej ničevnosti.

— In on, — je nadaljevala, — tako ponosen, tako nesebičen, tako dober celo v svoji jezi, kajti on mi je prizanesel! Z eno samo besedo bi me bil lahko uničil, a ni storil tega. Videla sem ga zaman prositi, in ostala sem nedostopna. Nisem ga znala geniti, nisem poznala zveste, odkritosrčne ljubezni njegovega srea!

Spačena od žalosti in plamteča od strasti, je nadaljevala: — Če bi ne govoril ti, nesrečnik, bi bilo moje življenje za vedno izgubljeno! Kaj bi postalo iz mene! Le slučajno si mi to povedal. Bodi blagoslovljen za to!

Poljubila je svojega brata z neizrečno hvaležnostjo in kot predolgo zajezena reka so kipele besede neprestano iz njenih ust.

— Claire, prosim te, pomiri se, — je rekel Octave, vzemirjen.

— Nič se ne boj, pojdi! Vse je rešeno, — je zopet pričela polna navdušenja. — Popravila bom svojo napako ter zagotovila tvojo nesrečo. Vse mi bo lahko, da dospem do svojega cilja. Se danes sem se obnašala proti njemu skrajno nerodno. Nisem več obvladala same sebe. Vidiš, ljubim ga tako zelo!

Na njenem čelu se je prikazal oblak. Lotila se je je vznemirljiva misel na vojvodinjo. Stisnila je obrvi ter rekla otožno:

— Sedaj mi ga ne bo nikdo več iztrgal. Mora se vrniti k meni ali pa bom umrla!

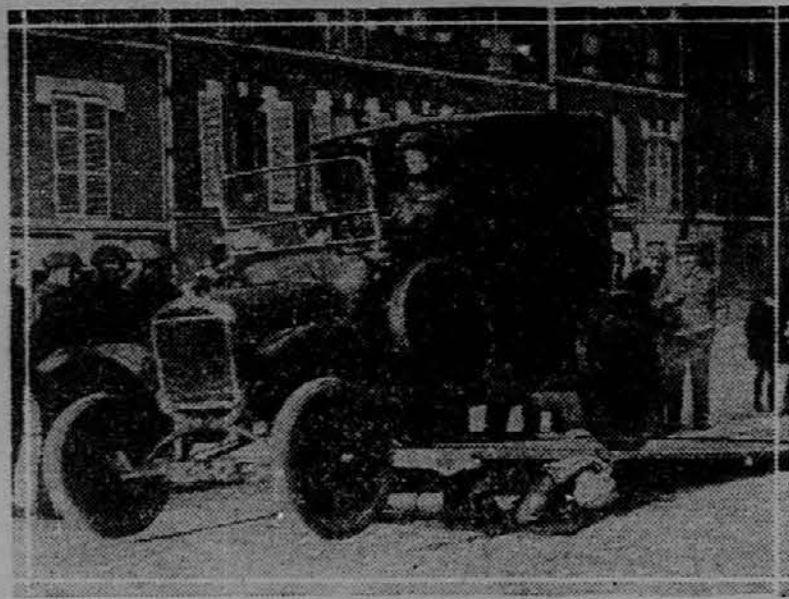
— Claire, — je vzkliknil markij.

Claire pa se je z izvanredno naglico vrnila od žalosti k veselju. Z veseljem obrazom je rekla:

— Bodi naren, jutri je moj god... Vsi naši prijatelji in številni gostje so povabljeni... Lepa bom ter mu bom ugažala. Zmagala bom, prepričana sem. Videla ga bom zopet na svoji strani, zaupnega in nežnega...

Napetost živcev, ki jo je dotedaj vzdržala, jo je popustila. Opočila se je, ter padla bratu v naročje, ki jo je ponesel na klopico. Sree pretresujoče ihtenje je dvigalo njena prsa in dolgo časa je poslušala tolažeče besede svojega brata, ne da bi odgovorila z besedi. Ko se je zopet pomirila, je obsedela ob strani svojega brata, resna in zamišljena, da zrla navzdol v dolino, ki se je razprostirala pred njo, prerazana od reke Avesnes, ki se je vila kot srebrni trak skozi dolino. Parke, nad katerimi so se dvigale strme strome gradu, se je

MOČAN BOLGAR

Te dni se je v Parizu produciral 22-letni Bolgar Peter Feričanov, ki trdi, da je najmočnejši človek na svetu. Ko je legel na tla, so položili nanj močno desko in preko deske je zavozil taxicab, poln pasažirjev. Bolgaru se ni nič zgodilo.

stezala prav do vznožja grča. Visoki dimniki plavžev so pošiljali v zrak težke oblake dima in zvoni stare cerkve se je dvigal proti nebu, kronan od vremenskega petelina, katerega so osvetljevali poševni žarki zahajajočega solnca.

Claire je sanjala, da bo od sedaj naprej živela v tem mirnem kotičku. Spomnila se je, da je nekoč ravno s tega mesta zrla na prizor z zaničevanjem in jezo. Sedaj pa je bil zanj paradiz, kajti tukaj je živel Filip.

(Dalje prihodnjič.)

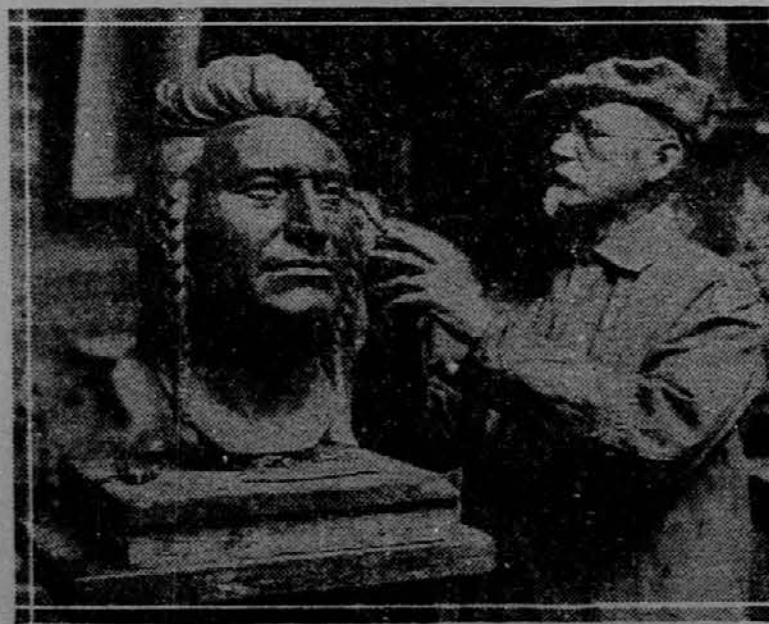
Izpred starokrajske porote.

Služaj je javnosti še precej v spominu. Obtožen je 23-letni Janez Pogačar iz Radolne, oziroma Gorij, oženjen Elektromonter, ki se je dne 6. septembra 1925, ponoči splazil skozi okno v hišo Kmet. društva v Zg. Gorjah. Ker mu je kot domačinu bilo znano, da spi poslovojdinja Marija Cundričeva v pisarni, kjer se nahaja tudi društvena glavna blagajna, je potikal na vrata pisarne in je večkrat zaklical: — Mina, odprli! — Ko se je na te kliče Cundričeva zbudila in vprašala obtoženca, katerega glas ji ni bil znan, kaj hoče, je ta odgovoril, da naj da 2 sveči, da grede njegovega očeta obhajati. Ko mu je Cundričeva na to odgovorila, da ne vstane, je začel obtoženec ponovno trkati in razbijati po vratih, in je dobila za odgovor, da je organist, mu je končno, nič hudega sluteč, odprla. Komaj pa je odprla vrata, je skočil obtoženec, ki je imel obraz zakrit s črno srajco, proti njej, jo zgrabil z eno roko za vrat, z drugo pa ji tiščal kos čunje v usta, da ni mogla kričati. Vseled tega surovega ravnanja je dobila Cundričeva več krvavih podplutb na laktih, prasko na vratu in zaradi silnega strahu, živčni šok. Čunje ji je obtoženec tiščal s tako silo v usta, da ji je izbil vse spodnje zobe v spodnji čeljusti. Vse to poškodbe tvorijo glasom izvedeniškega mnenja same, na sebi težko telesno poškodbo. Ko se je Cundričeva vsled takih nasilnosti onesvestila, je obtoženec pograbil na mizi ob postelji ležeči ključ, odprl blagajno, pograbil ves denar, kolikor ga je bilo v njej, ter se hitro podal pri vežnih vratih, ki jih je odznotraj odklenil, na prosto in domov, kjer se je vlegel spat, ne da bi sploh denar

preštel. Cundričeva, ki je kmalu prišla zopet k zavesti, se je le s težavo pobrala in opazila, da ni ključa na mizi, vsled česar je takoj slutila, kaj se je zgodilo. Pričela je klicati na pomoč, nakar so prihiteli sostanovaleci ter jo spravili v posteljo. Ko je bil nato poklican načelnik društva Jakob Jaz, je ugotovil, da manjka iz blagajne ves denar, t. j. 50.318 dinarjev. Ves ta denar se je še isti dan našel pri obtožencu v kovinski skatli.

Obtoženec vse odkrito priznava, zagovarja pa se, da je storil to v obupu, ker ni mogel dobiti dela. Njegov zagovor pa je ovrgla glavna priča, češ, da le delati ni hotel. Krajneve razmere so bile obtožencu natančno znane, ker je bil svojočasno tajnik odločnega Katoliškega izobraževal. društva, njegova sedanja žena pa prodajalka v omenjenem konsumu. Napadena Cundričeva je majhna, slabotna ženska, ki jo je bilo pač lahko premagati. Za bolečine, izbite zobe in prestani strah zahteva 30.000 dinarjev, za 14-dnevno delanemožnost pa 450 dinarjev. Obtoženec je imel dobro vzgojo, dovršil je celo par razredov na gimnaziji, nato se je izučil elektromonterstva. Kot elektromonter je dobil v Žireh prav dobro plačano službo, a jo je vsled pomanjkanja izgubil. Ko se je izvedelo o roparskem napadu, je takoj vsa bližina sumnila obtoženca, ki je po kratkem tajanju orožnikom dejanje tudi priznal in pokazal, kje je bil ves denar skrit. Pred porotniki se je kazal zelo skesan in prošil je za milostno kazeno. — Porotnikom sta bili stavljeni dve vprašanji, eno zaradi ropu in eno zaradi tatvine nekkih rib leta 1923. Zagovornikov go-

SPOMENIK AMERIŠKIM INDIJANECM

Slavni ameriški kipar Cyrus Dallin je dobil naročilo, naj izdela spomenik, ki bo postavljen na čast ameriškim Indijancem, njihovi hrabrosti, potrpežljivosti in zvestobi. Spomenik bo tvorilo več kipov najbolj znanih indijanskih voditeljev. Na sliki vidite kiparja, ki izdeluje glavo znanega indijanskega glavarja Josepha.

vor je bil naravnost višek pravniške retorike. — Porotniki so vprašanje na rop enoglasno potrdili, vprašanje glede težke poškodbe na Cundričevu z večino glasov zanikali, vprašanje glede tatvine rib pa soglasno zanikali. Z ozirom na olajševalno okolnost, ker je bil doslej nekaznovan, dejanski kes, beda itd., je bil obsojen na tri leta težke ječe.

Henri Barbuse:

Evropa.

V stari Evropi (nova je plod svetovne vojne, ki je staro strukturo tega zemeljskega dela popolnoma izpremenila), so prevladovali trije problemi, ki so vse tedanje življenje obvladali: gospodarska, socialna in moralna vprašanja. V oblikovanju teh problemov je zavisel obstoj starega skupnega življenja onih držav, ki so bile na zapadni strani starega sveta. Še več: V tem je zavisel tudi obstoj evropske kulture in civilizacije. — Ni mogoče operirati z besedami — ki pač vsebujejo le čenen optimizem — vprico strašne in težke krize, v katero je zacenkrat zapadel ves moderni svet.

V vseh komplikacijah sedanje politike bo vsak pošten človek jasno razbral, da morajo naše stare države propasti, če hočejo nastopiti pot, ki bi jih vodila k blagostanju, in se nočejo otrestiti svojega čez sto let starega naziranja. — Čeprav so se ljudje vse premalo naučili od vojne, vendar svet ni danes več tak, kakor je bil pred vojno; in vedno manj bo tak. — Nove struje so se pojavile in prevrgle stare. Vzbudila se je nova vest in ostra zahteva po spoznanju goli realitete, ki jo karakterizira sedanjí čas.

Zakon vojne in boja med narodi za nadvlado je brez dvoma privedel do nazadovanja socialnega režima, ki je še večer brez ugovora obvladal. Vojna je uničila vse države, ki so ležale na naši hemisferi. Oboroženi mir, mahinacije diplomatov, ki se vrše za kulisami svetovne zgodovine brez vednosti naroda, ogrožajo nas vse z novimi, usodopolnimi konflikti.

Povsod se uveljavlja sedaj izrenna moč naroda, ki je dosedaj igral v zgodovini vedno vlogo tlačenegega; množina delavcev in kmetov stremi za združitvijo; ta ne pozna mej in se jo lahko primerja neprekosljivi sili. Tej zvezi pa se ne more protiviti nihče, ker odgovarja času in velikim zakonom logike in morale. Prišla je ura, v kateri bo treba uvesti temeljito revizijo preživelih uprav, ki nas še vse obvladajo. V tej uri je treba odločno zavreči vse uprave, katerih nismo sami upostavili. Iz tragične lekcije te velike vojne se rodi zahteva: Proč z zmotami, — proč z napakami in proč z vsemi zločini preteklosti!

V kratkem: rešitve ne smemo iskati v brutalni sili. Rešitev tiči v velikem človeškem spoznanju, tiči v rojstvu resničnega internacionalizma, v rojstvu novih socialnih zakonov (ki niso samo na papirju), v besedah velikih mož novega časa, ki se trudijo uresničiti hrepenenje narodov; hrepenenje po resničnem miru in socialni pravičnosti.

Znižanje uradniških plač na Poljskem.

Iz Varšave poročajo, da je ministrski svet v načelu sprejel predlog finančnega ministra glede redukcije državnih izdatkov za leto 1926 v znesku 500 milijonov zlatnikov. Kakor znano, vsebuje ta zmesek tudi znižanje uradniških plač. Socialni demokratje so uveljeli močno agitacijo proti načrtom finančnega ministra.

Kje je GOTARD PIPAN? Zadnji njegov naslov je bil 100 Cambridge St., West, Berkeley, Cal. Imam mu poročati nekaj važnega iz domovine, zato prosim rojake, da ga opozorijo na ta oglas in da se mi javi. — Jožef Hrovatin, 310-2. Ave., Milwaukee, Wis. (2x 6,7)

Kretanje parnikov - Shipping News

9. januarja: Leviathan, Cherbourg; Berengaria, Cherbourg; La Savoie, Havre.
12. januarja: Muenchen, Cherbourg, Bremen.
14. januarja: Thuringia, Hamburg.
16. januarja: Paris, Havre; Majestic, Cherbourg.
20. januarja: Pres. Harding, Bremen.
21. januarja: Deutschland, Hamburg, Bremen.
23. januarja: Andania, Cherbourg.
27. januarja: Suffren, Havre.
29. januarja: Martha Washington, Trst.
30. januarja: Aquitania, Cherbourg; France, Havre.

6. februarja: Olympic, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Bremen.
10. februarja: La Savoie, Havre.
11. februarja: Westphalia, Hamburg.
13. februarja: Paris, Havre; America, Bremen; Pittsburgh, Cherbourg, Bremen.
16. februarja: Berlin, Cherbourg, Bremen.
17. februarja: Albert Ballin, Hamburg.
20. februarja: Aquitania, Cherbourg; Pres. Harding, Bremen.
24. februarja: De Grasse, Havre.
25. februarja: Thuringia, Hamburg.
27. februarja: Olympic, Cherbourg.

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Nove ZNIZANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu do Zagreba ob \$198. do \$210.

V Beograd in nazaj — \$198.50 do \$210.50

Veliki parniki za vas, — vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Maerica, Belgeland, Lapland, Pittsburgh, Zealand, Arabic itd.

Vi lahko obiščete domovino ter se vrnete v Združene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščenega agenta ali

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

PODIVJANA DEKLICA

Dne 19. oktobra 1925 je 14-letna deklica Paula Knaus nenadoma izginila iz hiše svojih roditeljev. Njena roditelja sta kmeta v belgijskem kraju Overboerlaere. Vse poizvedbe za deklico so ostale brezuspešne. Obupani starši, ki si niso vedeli razlagati otrokovega izginotja, so slednjic opustili poizvedovanje, meneč, da je bila deklica ugrabljena. — Pred nekaj tedni pa se je nekemu farmerju iz okolice Grammonta zazdelo, da čuje zunanega nekoga govoriti. — Bilo je proti večeru. Kmet je prižgal svetilko, stopil ven in nenadoma odprl vrata svojega svinjaka, ki je bil prizidan gospodarstvenemu poslopiju. In tedaj je v svoje največje začudenje opazil v svinjaku mlado deklico, oblečeno v čunje in strahovito slujšano. Deklica je bedasto zrla okrog sebe in delila med prešiče hrano, ki jo jim je kmet pripravljal. Farmer se je hotel deklici približati in jo odvesti iz svinjaka, tedaj pa je deklica zbesnela in hotela skočiti nanj. Kmet je hitro zaprl vrata in skočil po orožništvo. Toda tudi orožnikom se je le z največjimi napori posrečilo zgrabiti noro deklico, ki je grizla okrog sebe, kdor se ji je približal. Končno je omedlela. Prepeljali so jo v bolnico, kjer so spoznali v njej Paulu Knaus, ki je izginila pred šestimi tedni. Njeno stanje je opasno. Zdi se, da se je ubogemu otroku omračil um. Odkar je pobegnula, je najbrž ves čas prebila med prešiči. Tragični slučaj raziskujejo sedaj oblasti.

Iščem svojega brata ANTONA MODIC. Zadnji njegov naslov je bil: Box 127, Straight, Pa. Prosim ga, da se mi javi. — Johana Mahnič, Občina štev. 399 pri Trstu, Istria Giulia, Italy. (2x 6,7)

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na cančno poudarjen o potnih listih, pri ljagi in drugih stvarih.

Pojasnili, ki vam jih samoremi dati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvotratne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nova naseljske postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samoremi tudi nedržavljanom dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tomaterna dovoljenja izdaja generalni naseljski komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi New Yorku pred odpotovanjem, te se pošlje prošliti v stari kraj glasom nanovejših odredb.

KAKO DOBITI SVOJOM IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nazaj prej piše na pojasnila. Is Jugoslavije no pripuščentih v prihodnjih tresh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samoremi dobiti sam čene in otroke do 18. le ta bres, da bi bili v kvoto. T rojene osebe se tudi ne štejeje kvoto. Starši in otroci od 18. d 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. Pilita se pojasnila.

Prodajamo vome liste na vsi prgi ge; tudi preko Trsta samoremi Jv goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Če hočete natančno poznati razmere v ameriški premogovni industriji, naročite Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1926. Stane petdeset centov. V njem je natančno popisan položaj premogovne industrije, o katerem se baš v sedanjem času toliko razpravlja v Ameriki.

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York.

POZOR ROJAKI!
Naš potovalni zastopnik Mr. JOHN ŽUST bo obiskal rojake po Lawrence Co., Penna. — Komur je potekla naročnina na Glas Naroda, naj jo obnovi pri njem. Tudi sprejema naročila za razne knjige, ki jih imamo v zalogi. Rojakom ga toplo priporočamo.

Uprava "Glas Naroda".

POZOR ČITATELJI!

BLAZNIKOVE PRATIKE so nam pošle, zato prosimo rojake, naj jih ne naročajo več.

Naročite SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR, ki je jako zanimiv ter stane 50 centov.

Krog Božiča dobi vsak naročnik krasen stenski Koledar brezplačno. Uredništvo Glas Naroda.

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane \$3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.